

TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ VAI TRÒ CỦA NGƯỜI THẦY VỚI SỰ NGHIỆP GIÁO DỤC TRONG BỐI CẢNH HỘI NHẬP

Phạm Thúy Quỳnh Nga¹

Tóm tắt. Một trong những nội dung trọng tâm của vấn đề con người là sự nghiệp trồng người, là vai trò của người thầy trong sự nghiệp giáo dục. Bài viết tập trung làm rõ vai trò của người giảng viên trong sự nghiệp giáo dục theo tư tưởng Hồ Chí Minh, từ đó, đề xuất một số giải pháp nhằm phát huy vai trò của người giảng viên với sự nghiệp giáo dục trong bối cảnh hội nhập theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

Từ khóa: Người thầy, giảng viên, giáo dục, tư tưởng Hồ Chí Minh.

1. Đặt vấn đề

Sự nghiệp giáo dục là sự nghiệp cao quý của toàn đảng, toàn dân. Xây dựng một nền giáo dục vững chắc chính là tạo nền móng cho tòa lâu đài to lớn, vững chãi bao bọc cho xã hội phồn vinh và phát triển. Trong sự nghiệp xây dựng ấy, vai trò của người thầy rất lớn, giống như người chèo lái con thuyền vươn ra khơi, giống như người họa sĩ với tác phẩm hội họa của mình. Thuyền có cập bến, bức tranh có đẹp có xuất sắc, có hồn hay không đều phụ thuộc vào người chèo lái, người họa sĩ. Vấn đề then chốt quyết định chất lượng giáo dục, theo tư tưởng Hồ Chí Minh chính là đội ngũ những người thầy giáo và đội ngũ cán bộ công tác trong ngành giáo dục. Theo Hồ Chí Minh, thầy giáo là những người truyền bá cho thế hệ trẻ nền tảng đạo đức của xã hội, hệ thống các giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc. Bồi dưỡng cho họ những phẩm chất cao quý và năng lực thực tiễn phù hợp với sự phát triển tiến bộ của xã hội. Đặc biệt, trong bối cảnh hội nhập hiện nay, việc định hướng các giá trị chân chính, bồi dưỡng phẩm chất đạo đức, đào tạo năng lực phù hợp với sự phát triển của xã hội thì vai trò của người thầy giáo lại càng khó khăn hơn gấp nhiều lần.

2. Tư tưởng Hồ Chí Minh về người thầy

Theo tư tưởng Hồ Chí Minh: “Một tấm gương sống còn có giá trị hơn 100 bài diễn văn tuyên truyền”, người thầy giáo, cô giáo chính là những tấm gương sáng cho học sinh noi theo. Trí tuệ, đạo đức, nhân cách của người thầy cô giáo sẽ thắp ngọn lửa tâm hồn, khai sáng trí tuệ, định hướng cho sự phát triển của học sinh phù hợp với sự phát triển của xã hội. Người nói: “Giáo dục được người thầy giáo, được cả một thế hệ”, một người thầy giáo, cô giáo tốt sẽ lan tỏa những điều tốt đẹp, ảnh hưởng tốt đến học trò. Thầy giáo, cô giáo xấu thì ảnh hưởng xấu đến học trò. Thầy cô giáo cũng chính là những người có tầm ảnh hưởng rộng rãi đến học trò. Một tấm gương tốt, một người thầy tốt sẽ có nhiều thế hệ học trò nỗ lực, trân trọng và noi theo. Ngược lại, một hành vi xấu, một người thầy xấu sẽ làm tổn hại đến cả thế hệ, gây mất niềm tin và tổn thương nhiều người. Chính vì vậy, để nâng cao chất lượng của giáo dục, đào tạo người thầy giáo phải tự rèn luyện cho mình phẩm chất đạo đức, năng lực hoạt động thực tiễn, năng lực chuyên môn để truyền dạy cho thế hệ trẻ. Theo tư tưởng của Hồ Chí Minh: Mỗi người thầy giáo, mỗi người học trò tùy vào điều kiện, hoàn cảnh của mình mà cần tham gia vào những công việc có ích cho đất nước, có lợi cho nhân dân. Những kiến thức, những việc làm ý nghĩa đó, theo Hồ Chí Minh chính là dòng sữa ngọt lành nuôi dưỡng thế hệ càng lớn hơn lên, càng trưởng thành hơn lên.

Ngày nhận bài: 10/05/2020. Ngày nhận đăng: 14/07/2020.

¹Trường Đại học Nội vụ Hà Nội; e-mail: thamsgd@gmail.com.

3. Vai trò của người thầy với sự nghiệp giáo dục trong bối cảnh hội nhập

3.1. Thầy cô luôn là tấm gương về sự chuẩn mực

Tiếp thu tư tưởng Hồ Chí Minh, Đảng ta luôn xác định: “giáo dục và đào tạo cùng với khoa học và công nghệ là quốc sách hàng đầu, là nền tảng và động lực thúc đẩy công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước”. Bởi vậy, trong những năm qua Đảng và nhà nước luôn chú trọng việc nâng cao chất lượng đội ngũ nhà giáo. Giáo dục nước nhà đã đạt được rất nhiều thành tựu. Nhiều thầy cô trên khắp mọi miền đất nước đã ngày đêm trăn trở, cống hiến âm thầm cho sự nghiệp giáo dục nước nhà. Điều này tạo dựng thương hiệu cho nền giáo dục của Việt Nam, đồng thời tạo dựng niềm tin của xã hội với giáo dục. Sinh thời, Bác Hồ đã nhận định: “Có thầy giỏi thì rồi sẽ có phương pháp hay, do đó, sẽ có trò giỏi, còn thầy đã kém thì khó lấy gì bù đắp nổi”. Cho nên người thầy được ví như một nhà kiến trúc sư tâm hồn, tạo dựng cho đất nước những kỹ sư tâm hồn, kỹ sư trí tuệ. Nhà giáo chính là những người quyết định đến hiệu quả và chất lượng của ngành giáo dục.

Đối với đội ngũ thầy giáo cô giáo, và đội ngũ cán bộ quản lý, cán bộ ngành giáo dục luôn luôn phải là tấm gương sáng ngời, tích cực về nhận thức và hành động. Các thầy cô giáo phải thường xuyên trau dồi về phẩm chất đạo đức, học và tu dưỡng cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư. Rèn luyện, tu dưỡng về ý thức tổ chức kỷ luật. Luôn gương mẫu trong việc chấp hành chủ trương, đường lối của đảng, chính sách pháp luật của nhà nước. Đặc biệt để xây dựng một nền giáo dục phát triển, kỷ cương thì thầy cô giáo phải luôn là những người công tâm, trách nhiệm trong việc dạy học. Nỗ lực trong việc phấn đấu nâng cao trình độ chuyên môn. Nghiêm túc trong việc đấu tranh chống lại những biểu hiện tiêu cực trong ngành giáo dục. Trong bối cảnh hội nhập hiện nay, thầy cô giáo phải cố gắng nâng cao trình độ tin học, ngoại ngữ. Qua đó để có thể cập nhật tốt nhất những kiến thức mới mẻ, truyền đạt cho người học.

3.2. Người thầy phải là nhà giáo dục chuyên nghiệp, nhà cải cách xã hội

Một trong những người trực tiếp thực hiện nhiệm vụ và đảm nhiệm trọng trách lớn nhất của ngành giáo dục chính là người thầy. Cùng một lúc người thầy vừa thực hiện trọng trách giáo dục, vừa là người chịu trách nhiệm đạo đức và pháp lý trong công việc của mình. Người thầy còn là người truyền dạy tri thức, đào tạo nghề phục vụ cho sự phát triển của xã hội. Vì vậy đối với người thầy đạo đức nghề nghiệp phải đặt lên trên hết thầy. Đạo đức nghề nghiệp đối với nghề giáo là đạo đức với chính bản thân mỗi người thầy và với đối tượng mà mình giáo dục. Đạo đức đối với mình là sự tu dưỡng, rèn luyện về nhân cách, về đạo lý, về năng lực nghề nghiệp. Đạo đức với người học là sự tin tưởng, yêu thương và sự kỳ vọng, công tâm. Hai vấn đề này có sự quan hệ, tác động qua lại với nhau. Làm tốt hai nhiệm vụ này chính là làm tròn trách nhiệm của mỗi người thầy với xã hội, đóng góp vào sự tiến bộ, văn minh của xã hội và sự phát triển của cộng đồng nghề nói riêng.

Ngoài ra, trách nhiệm của người thầy còn là nhà cải cách xã hội. Sứ mệnh của người thầy là cải tạo và phát triển xã hội. Hai nhiệm vụ cốt lõi của người thầy là giáo dục và giảng dạy. Giáo dục là trang bị cho người học kiến thức, sự hiểu biết về thế giới quan và phương pháp luận. Là cách giúp cho người học phát triển về nhận thức và trí tuệ, có sự phát triển cả về trí tuệ và thể chất. Giáo dục hay giáo dưỡng chính là giúp các em phát triển về tinh thần, nhân cách, cảm xúc cần thiết.

4. Giải pháp phát huy vai trò của người thầy với sự nghiệp giáo dục trong bối cảnh hội nhập theo tư tưởng Hồ Chí Minh

Nâng cao vị trí, tầm quan trọng của người thầy bằng cách đổi mới nhận thức của các nhà quản lý giáo dục

Tăng cường bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ, năng lực cho sự phạm cho người thầy. Những nhà lãnh đạo quản lý cần phải rà soát đội ngũ giáo viên để tìm ra những điểm hạn chế trong năng lực của từng người để bồi dưỡng những năng lực cần thiết cho từng thầy cô giáo. Đội ngũ nhà giáo, cán bộ quản lý giáo dục

càng phải nhận thức đúng đắn vai trò, bổn phận và trách nhiệm to lớn của mình. Khi nhận thức điều đó, mỗi một cán bộ, một thầy cô sẽ ra sức thi đua, phấn đấu hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ nặng nề nhưng hết sức vẻ vang của sự nghiệp trồng người mà Đảng, nhân dân đã tin yêu và giao phó.

Tạo động lực, môi trường làm việc mô phạm cho giáo viên

Tạo động lực, môi trường làm việc mô phạm cho giáo viên. Đây là yếu tố quan trọng ảnh hưởng lớn đến suy nghĩ, thái độ và ý thức đối với nghề nghiệp của thầy cô giáo. Một môi trường giáo dục trong sáng sẽ có những người thầy cô mẫu mực, nhờ đó chất lượng giáo dục được nâng lên. Từ đó, nhu cầu tự nguyện học tập nâng cao trình độ của mỗi cá nhân thầy cô cũng càng ngày càng tốt hơn. Ngoài chuyên môn, tự rèn luyện tu dưỡng đạo đức thì trong bối cảnh hội nhập hiện nay mỗi thầy cô cũng phải tự nâng cao trình độ công nghệ thông tin, trình độ ngoại ngữ. Để áp dụng đưa công nghệ thông tin vào giảng dạy, nâng cao chất lượng dạy học. Đồng thời, để thuận lợi cho quá trình tìm kiếm tri thức mới của mình.

Thường xuyên tổ chức sinh hoạt chuyên môn

Thường xuyên tổ chức sinh hoạt chuyên môn. Mỗi một đơn vị trong trường học, mỗi cá nhân thầy cô giáo cần phải xây dựng kế hoạch chuyên môn. Định kỳ họp để đánh giá thành tựu đạt được, những tồn đọng còn chưa giải quyết, lý do của những tồn đọng là gì để từ đó khắc phục. Đổi mới nội dung, phương pháp hình thức giảng dạy, kiểm tra, đánh giá theo hướng hiện đại, phù hợp với sự phát triển chung của xã hội. Xây dựng phòng trào thi đua dạy tốt, học tốt, xây dựng trường học tích cực, học sinh thân thiện.

5. Kết luận

Đất nước ta đang trong thời kỳ đổi mới, đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa tiến tới toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế, đòi hỏi sự nghiệp giáo dục - đào tạo phải đi trước một bước nhằm chuẩn bị nhân tài, lực lượng lao động đáp ứng yêu cầu trong giai đoạn mới. Trước những đòi hỏi đó, hơn ai hết mỗi giáo viên cần thấm nhuần sâu sắc tư tưởng của Bác về nghề dạy học, trong nghiên cứu này, tác giả đề xuất một số giải pháp phát huy vai trò của người thầy với sự nghiệp giáo dục trong bối cảnh hội nhập theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Hoàng Anh (Chủ biên) (2013), *Tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục và vận dụng vào đào tạo hiện nay*. Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
- [2] Đặng Quốc Bảo (2002), *Hồ Chí Minh với vấn đề tự học*. Bách khoa thư Hồ Chí Minh, Tập 1, Nxb Từ điển Bách khoa.
- [3] Phạm Văn Đồng, Nguyễn Cảnh Toàn, Nguyễn Kỳ (1998), *Tự học, tự đào tạo – tư tưởng chiến lược của phát triển giáo dục Việt Nam*. Nxb Giáo dục, Hà Nội.
- [4] *Hồ Chí Minh toàn tập*. Nxb Chính trị quốc gia, 2011.

ABSTRACT

Ho Chi Minh's ideologies about the role of teachers in education in the context of integration

One of the central content of human beings is human development, which is the role of the teacher in the education. The paper focuses on clarifying lecturers' role in the educational career under Ho Chi Minh ideology, from which to propose a number of solutions aimed at promoting the role of the instructor with an educational career in the context of integration under the Ho Chi Minh ideologies.

Keywords: Teachers; lecturers, Ho Chi Minh's ideology.